

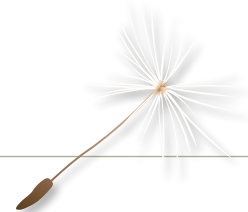

VERDENS BØRNS GRUNDLOV

POPULARISERET OG FORKORTET UDGAVE AF FNs BØRNEKONVENTION

I) BØRNEKONVENTIONENS RETTIGHEDER

Artikel 1

Aldersgrænsen for et barn

I Børnekonventionen forstås et barn som et menneske under 18 år.

Artikel 2

Lige rettigheder for alle

Børnekonventionens rettigheder gælder for alle børn uanset race, køn, sprog, religion, politisk og anden overbevisning, oprindelse, økonomiske forhold, handicap, fødsel eller anden status.

Artikel 3

Beskyttelse af barnets interesser

I alle sager, hvor myndigheder eller private institutioner tager beslutninger om et barn, skal barnets tarv komme i første række.

Staten skal sikre barnet den beskyttelse og omsorg, der er nødvendig for dets trivsel.

Staten skal sørge for at institutioner og andre, der har ansvar for omsorg eller beskyttelse af børn, lever op til de kvalitetskrav, som myndighederne fastlægger.

Artikel 4

Statens overholdelse af rettighederne

Staten er forpligtet til bedst muligt at leve op til Børnekonventionens bestemmelser. Fattige stater kan dog gennemføre konventionen gradvist i forhold til de ressourcer, de har til rådighed.

Artikel 5

Statens respekt for forældres ansvar

Staten anerkender, at det er forældrene og familien, der først og fremmest har ansvaret for barnet. Det er forældrenes opgave at støtte og vejlede deres børn i at bruge konventionens rettigheder.

Artikel 6

Ret til at leve

Ethvert barn har ret til at leve, og staten skal sikre barnets overlevelse og udvikling bedst muligt.

Artikel 7

Ret til identitet

Barnet har fra fødslen ret til at få et navn og et statsborgerskab. Barnet har også ret til at kende og blive passet af sine forældre, så vidt det er muligt.

Artikel 8

Beskyttelse af barnets identitet

Staten skal respektere og beskytte barnets identitet, blandt andet retten til at bevare sit navn, sit familietilhørsforhold og sit statsborgerskab.

Artikel 9

Barnets rettigheder ved adskillelse fra forældre

Staten skal sørge for, at barnet ikke bliver fjernet fra sine forældre mod deres vilje.

Dog kan myndighederne fjerne barnet, hvis det er det bedste for barnet, for eksempel hvis det bliver udsat for vanrøgt eller misbrug.

Hvis barnet skal fjernes fra hjemmet eller skal bo hos den ene af forældrene efter en skilsmisse, skal alle parter have lov til at udtale sig om sagen.

Barnet skal kunne opretholde en regelmæssig og personlig kontakt med begge forældre efter en fjernelse fra hjemmet eller en skilsmisse.

Hvis myndighederne adskiller et familiemedlem fra resten af familien for eksempel ved fængsling eller udvisning af landet, skal de oplyse familien om, hvor det pågældende familiemedlem befinder sig.

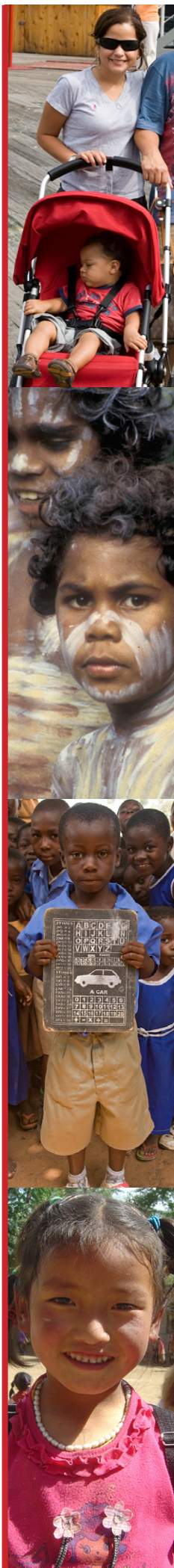
Artikel 10

Familiesamvær på tværs af landegrænser

Hvis et barn befinder sig i et andet land end sine forældre, skal en ansøgning om at sammenføre familien behandles hurtigt, humant og positivt.

Hvis barnets forældre bor i to forskellige lande, skal barnet have ret til regelmæssig, personlig kontakt med begge forældrene.

Artikel 11

Bekæmpelse af kidnapning

Staten skal bekæmpe bortførelse af børn til udlandet. Staten skal samarbejde med andre lande på dette område.

Artikel 12

Ret til at blive hørt

Når barnet er modent til det, skal staten sikre, at barnets mening bliver hørt samt bliver taget med i afgørelsen af alle spørgsmål, der vedrører barnet.

Artikel 13

Ytringsfrihed

Barnet har ytringsfrihed, det vil sige barnet har ret til at sige sin mening, til at opsøge og modtage information og til at videregive information.

Denne frihed kan kun begrænses, hvis det er nødvendigt af hensyn til andres rettigheder, statens sikkerhed eller den offentlige orden. Sådanne begrænsninger skal være fastlagt i lovgivningen.

Artikel 14

Religiøs frihed

Staten skal respektere barnets frie tanker og frie tro. Staten skal respektere, at forældrene vejleder barnet i religiøse spørgsmål.

Denne frihed kan kun begrænses, hvis det er nødvendigt af hensyn til andres rettigheder, statens sikkerhed eller den offentlige orden. Sådanne begrænsninger skal være fastlagt i lovgivningen.

Artikel 15

Ret til foreningsfrihed og forsamlingsfrihed

Barnet har ret til frit at deltage i foreninger eller forsamlinger.

Denne frihed kan kun begrænses, hvis det er nødvendigt af hensyn til andres rettigheder, statens sikkerhed eller den offentlige orden. Sådanne begrænsninger skal være fastlagt i lovgivningen og må kun sættes i kraft, hvis det er nødvendigt for det demokratiske samfund.

Artikel 16

Ret til privatliv

Der må ikke ske en ulovlig indblanding i barnets privatliv, i dets hjem eller dets brevveksling. Barnet må ikke udsættes for offentlig krænkende eller nedværdigende omtale.

Artikel 17

Ret til bredt udbud af information fra massemedierne

Staten skal tilskynde til, at børn har adgang til et bredt udbud af indenlandske og udenlandske programmer samt andre kulturelle produkter til børn. Staten skal opfordre massemedierne til at tage hensyn til børn med særlige behov, for eksempel minoriteter med et andet sprog end det officielle. Staten skal arbejde for at beskytte barnet mod skadelige oplysninger og materiale.

Artikel 18

Begge forældre har ansvar og skal ydes service

Staten skal arbejde for, at begge forældre har fælles ansvar for barnets opdragelse og udvikling. Staten skal fremme institutioner og serviceydelser til forældre og børn, for eksempel daginstitutioner til pasning af børn af udearbejdende forældre.

Artikel 19

Beskyttelse mod mishandling

Staten skal beskytte barnet mod fysisk eller psykisk forsømmelse, vold og udnyttelse. Denne beskyttelse bør omfatte forebyggelse, undersøgelser, støtte, behandling og retsforfølgelse.

Artikel 20

Beskyttelse af det forældreløse barn

Staten skal sørge for særlig beskyttelse af børn, der må leve uden forældre og familie. Staten skal skaffe alternativ pleje eller adoption. Der skal så vidt muligt sikres sammenhæng i barnets opvækst og tages hensyn til barnets etniske, religiøse, kulturelle og sproglige baggrund.

Artikel 21

Adoption

Staten skal sikre, at barnets tarv har altafgørende betydning i forbindelse med adoption. Enhver adoption skal godkendes af myndighederne.

Artikel 22

Beskyttelse af flygtningebørn

Et barn, der er flygtet eller søger status som flygtning, har ret til passende beskyttelse og til alle de rettigheder, der er nævnt i denne konvention. Staten kan samarbejde med FN og andre ansvarlige organisationer for at beskytte flygtningebørn samt bistå med at opspore deres forældre og familie. Kan man ikke finde frem til barnets familie, skal barnet sikres alternativ pleje.

Artikel 23

Beskyttelse af handicappede børn

Handicappede børn bør have særlig omsorg og bistand til uddannelse, revalidering og aktiv deltagelse i samfundslivet. Hvis forældrene ikke kan betale denne ekstra bistand til barnet, skal staten så vidt muligt give støtte hertil.

Artikel 24

Ret til sundhed

Barnet har ret til den bedst mulige sundhedstilstand. Staten skal arbejde for, at alle børn har adgang til sundhedsydelser, lægehjælp, sundhedsoplysning og forebyggende sundhedspleje. Staten skal forsøge at formindske børnedødeligheden og bekæmpe sygdomme og underernæring. Staten skal arbejde for at afskaffe traditionsbundne ritualer, der kan skade barnets sundhed.

Artikel 25

Kontrol med anbragte børn

Staten skal kontrollere forholdene regelmæssigt, hvis barnet er anbragt i pleje eller i behandling.

Artikel 26

Social sikkerhed

Staten skal arbejde for, at ethvert barn får ret til social sikkerhed.

Artikel 27

Levestandard

Staten skal arbejde for, at ethvert barn har ret til en levestandard, der sikrer barnets psykiske og fysiske udvikling. Dette er især forældrenes ansvar, men staten skal, med de ressourcer der er til rådighed, yde bistand, hvis det er nødvendigt.

Artikel 28

Ret til undervisning

Ethvert barn har ret til undervisning. Grunduddannelsen skal gøres gratis og tvungen for alle børn. Det videregående uddannelsessystem bør være tilgængeligt for alle, og der bør gives mulighed for økonomisk støtte. Undervisningen skal foregå på en værdig og menneskelig måde.

Artikel 29

Uddannelsen formål

Uddannelsen af barnet skal udvikle dets personlighed og evner mest muligt. Undervisningen skal forberede barnet til et ansvarligt og aktivt liv som voksen, den skal fremme respekten for menneskerettigheder og miljø, for barnets forældre samt for dets egne og andres kulturelle og nationale værdier.

Artikel 30

Beskyttelse af minoriteter

Minoritetsbørn skal have mulighed for at tale deres eget sprog og udøve deres egen religion og kultur.

Artikel 31

Ret til frihed og hvile

Barnet har ret til hvile, til at have fritid, og til at deltage i kunst og kultur. Staten skal fremme og arbejde for, at der er passende og lige muligheder for børns fritids- og kulturliv.

Artikel 32

Beskyttelse mod børnearbejde

Staten er forpligtet til at beskytte barnet mod ethvert arbejde, der kan være farligt eller hæmmende for dets uddannelse, sundhed eller personlige udvikling.

Staten skal fastsætte en mindstealder for børns arbejde og give regler for arbejdsforholdene.

Staten skal retsforfølge dem, der overtræder reglerne på dette område.

Artikel 33

Beskyttelse mod stofmisbrug

Staten skal arbejde for at beskytte børn mod stofmisbrug. Staten skal søge at forebygge, at børn inddrages i produktion og salg af narkotiske stoffer.

Artikel 34

Beskyttelse mod seksuel udnyttelse

Staten skal beskytte barnet mod enhver form for seksuel udnyttelse og misbrug. Dette skal blandt andet ske gennem internationalt samarbejde.

Artikel 35

Beskyttelse mod handel af børn

Staten skal søge at forebygge bortførelser og handel med børn. Dette skal blandt andet ske via internationalt samarbejde.

Artikel 36

Beskyttelse mod enhver udnyttelse

Staten skal beskytte barnet mod enhver form for udnyttelse, der kan skade barnet.

Artikel 37

Beskyttelse mod tortur eller anden umenneskelig behandling

Staten er forpligtet til at sikre ethvert barn mod tortur, dødsstraf, livsvarigt fængsel eller anden umenneskelig behandling.

Under anholdelse eller fængsling skal staten sikre, at barnet holdes adskilt fra voksne indsatte, at barnet behandles menneskeværdigt, og at barnet har forbindelse til sin familie.

Ethvert barn, der tilbageholdes eller frihedsberøves, har ret til hurtig juridisk eller anden bistand.

Barnet har også ret til at få sin sag prøvet hurtigt ved en uafhængig myndighed.

Artikel 38

Beskyttelse mod inddragelse af børn i krig

Staten skal sikre, at børn under 15 år ikke bliver brugt som soldater i krig eller væbnet konflikt.

Artikel 39

Ret til hjælp efter mishandling (rehabilitering)

Staten skal søge at hjælpe ethvert barn, der har været udsat for forsømmelse, misbrug, tortur eller anden grusom behandling eller straf eller har været inddraget i væbnede konflikter.

Artikel 40

Beskyttelse under en retssag

Et barn, der er anklaget for at have begået kriminalitet, har ret til en menneskelig og retfærdig behandling af politi og domstole.

Staten skal især sikre, at barnet bliver anset for uskyldig, indtil det modsatte er bevist; at barnet får at vide, hvad det er anklaget for, og at det modtager den rådgivning, det har behov for. Staten skal sikre, at sagen afgøres hurtigt af en uafhængig instans; at en straffesag kan ankes til en højere instans; at der er en tolk, hvis barnet ikke forstår sproget, og staten skal sikre, at barnets privatliv respekteres.

Staten skal fremme særlige metoder og institutioner tilpasset børn, der mistænkes for noget ulovligt. Herunder skal der vedtages en minimumsalder, under hvilken børn ikke kan straffes for kriminalitet.

Der skal være andre alternativer end anbringelse i institution, for eksempel rådgivning, tilsyn, pleje, undervisning eller uddannelse.

Artikel 41

De bedste rettigheder skal gælde

Hvis der er andre nationale eller internationale love, der kan sikre barnets rettigheder bedre end Børnekonventionen, skal de anvendes frem for denne konvention.

II) KONTROL MED OPFYLDELSE AF BØRNEKONVENTIONEN

Artikel 42

Information om Børnekonventionen

Staten er forpligtet til aktivt at gøre denne konvention almindelig kendt blandt børn og voksne.

Artikel 43

Børnekomiteen

En børnekomite, der består af ti eksperter fra hele verden nedsættes af de stater, som har tiltrådt Børnekonventionen.

Artikel 44

Staterne skal indsende rapporter til Børnekomiteen med beskrivelse af, hvordan de lever op til bestemmelserne i Børnekonventionen.

En stat skal indsende den første rapport to år efter tiltrædelse af Børnekonventionen og derefter hvert femte år.

Rapporterne skal også beskrive de vanskeligheder, staten kan have med at opfylde kravene i Børnekonventionen. Staterne skal lade deres rapport være offentlig tilgængelig.

Artikel 45

Børnekomiteen kan bede private eller statslige organisationer om oplysninger eller rådgivning om gennemførelse af Børnekonventionen.

Børnekomiteen kan komme med forslag og anbefalinger til staterne på baggrund af deres rapporter samt andre oplysninger.

III)

Artikel 46-54

Omhandler underskrift, endelig tiltrædelse, ikrafttrædelse og andre tekniske forhold vedrørende konventionen.

Verdens Børns Grundlov er udgivet af:

Institut for Menneskerettigheder og Ungdomsbyen

Populariseret og forkortet af:

Anette Faye Jacobsen

Produceret af:

Ungdomsbyen med støtte fra Danida

Redaktion:

Carsten Skjoldborg

Grafisk tilrettelægning:

Jens Raadal

Fotos:

Torben Ulrik Nissen, Poul Erik og Lise Rosenberg

INSTITUT FOR
MENNESKERETTIGHEDER

Danida

